

S. Sayısı : 23

Köy Kanununa bâzı maddeler eklenmesine, 46 ncı maddesinin de- ğiştirilmesine ve bu kanunun bâzı maddelerinin kaldırılmasına dair Kanun tasarısı ve İçişleri ve Adalet Komisyonları raporları (1/17)

T. C.

Başbakanlık

21 . VI . 1950

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71/729, 6 - 2412

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

442 sayılı Köy Kanununa bâzı maddeler eklenmesine ve 46 ncı maddesinin de-
ğiştirilmesine ve bu kanunun bâzı maddelerinin kaldırılmasına dair İçişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar
Kurulunun 19 . VI . 1950 tarihli toplantısında Yüksek Meclise sunulması krraştırılan Kanun
tasarısının gerekçesiyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımlar arz ederim.

Başbakan

A. Menderes

GEREKÇE

Köy Muhtarı ve İhtiyar Meclisi üye seçimlerinin 5545 sayılı Milletvekilleri Seçimi Kanununda
mevcut gizli oy, açık tasnif ve adli teminat esaslarına mütenazır hükümleri ihtiva etmek üzere
442 sayılı Köy Kanununa bâzı maddeler eklenmesine ve 46 ncı maddesinin de-
ğiştirilmesine ve bu kanunun bâzı maddelerinin kaldırılmasına dair işbu Kanun tasarısı tanzim kılınmıştır.

İçişleri Komisyonu raporu

T. B. M. M.

İçişleri Komisyonu

Esas No. 1/14

Karar No. 4

27 . VI . 1950

Yüksek Başkanlığa

Köy muhtar ve ihtiyar meclis seçimlerinin
5545 sayılı Milletvekilleri Seçimi Kanununda
mevcut, gizli oy, açık tasnif ve adli teminat esas-
larına mütenazır hükümleri ihtiva etmek üzere
442 sayılı Köy Kanununun bâzı maddelerinin
değiştirilmesine ve bu kanuna bâzı maddeler ek-
lenmesine ve 46 ncı maddenin tâdiline ve kanun-
un bir kısım maddelerinin kaldırılmasına dair
Hükümetçe hazırlanan tasarı komisyonumuzca,

İçişleri Bakanı ve bu Bakanlığın mümessillerinin
de iştirakiyle incelenmiştir.

Bu seçimlerin de Milletvekilleri Seçimi Ka-
nunundaki prensiplere uyularak yapılması pren-
sipi komisyonumuzca da eynen kabul edilmiş,
ancak seçim gününün İle Seçim Korulunca tes-
biti yerine, seçim huzurunu sağlama bakımın-
dan bütün memlekette bir günde yapılması esası
kabul edilmiş, ayrıca köy, muhtar ve ihtiyar

meclisleri seçiminin her dört senede bir Şubat ayında yapılması uygun görülmekle beraber bu sene yapılması lâzımgelen il genel meclisleriyle, belediye meclisleri seçimindeki köy ve mahalle muhtar ve ihtiyar meclislerine düşen mühim vazifeler göz önünde tutularak köy muhtar ve ihtiyar meclisleriyle şehir ve kasabalardaki mahalle ihtiyar heyetleri seçimlerinin diğer seçimlerden evvel yapılması prensipi kabul edildiğinden bu seçim dönemine munhasır olmak üzere köy muhtar ve ihtiyar meclisleri seçiminin Ağustos ayında yapılması için tasarıya geçici bir madde konulmuştur.

Bu esaslar dâhilinde tadilen hazırlanan tasarı Adalet Komisyonunca da incelenmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

İçişleri Komisyonu Baş.
Kırklareli
F. Üstün

Başkan V.
Bursa
N. Yılmaz

Sözcü	Kâtip	
Bursa	Amasya	Balıkesir
A. Erozan	K. Eren	S. Başkan
Balıkesir	Bitlis	Çorum
M. Tuncay	M. Ertan	B. Koldaş
Diarbakır	Elâzığ	Erzincan
N. Önen	A. Demirtaş	C. Gönenç
İsparta	İstanbul	Kayseri
T. Tola	H. Yaman	F. Apaydın
Konya	Kütahya	Manisa
H. Aydın	Y. Aysal	F. İlker
Maraş	Mardin	Niğde
A. Bozdağ	C. Öztürk	H. Ülkü
Ordu	Ordu	Seyhan
F. Boztepe	H. Şarlan	S. Serçe
Sivas	Tokad	Trabzon
R. Öçtem	N. T. Topcuoğlu	H. Orhon
Urfa	Van	Yozgad
R. K. Timuroğlu	İ. Akın	A. Doğan
	Zonguldak	
	A. Yurdabayrak	

Adalet Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Adalet Komisyonu
Esas No. 1/17
Karar No. 5

. 1 . VII . 1950

Yüksek Başkanlığa

İçişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunun 19 . VI . 1950 tarihli toplantısında Yüksek Meclise sunulmasına karar verilen 442 sayılı Köy Kanununa bâzı maddeler eklenmesine ve 46 ncı maddesinin değiştirilmesine ve bu kanunun bâzı maddelerinin kaldırılmasına dair kanun tasarısı komisyonumuza havale buyurulmakla İçişleri Bakanlığı temsilcileri hazır olduğu halde incelenip görüşüldü.

İçişleri Komisyonu raporunda belirttiği ve hile bu seçimlerin de Milletvekilleri Seçimi Kanunundaki prensiplere uyularak yapılması prensipi komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir.

Seçim gününün ilce seçim kurulunca tesbiti yerine seçim huzurunun sağlanması bakımından bütün memlekette bir günde yapılması komisyonumuzca da muvafık görülmüştür. Ayrıca köy

muhtar ve ihtiyar meclisleri seçiminin her dört senede bir Şubat ayında yapılması uygun görülmekle beraber bu sene yapılması lâzımgelen il genel meclisleriyle belediye meclisleri seçimindeki köy ve mahalle muhtar ve ihtiyar meclislerine düşen mühim vazifeler göz önünde tutularak köy muhtar ve ihtiyar meclisleri ile şehir ve kasabalardaki mahalle ihtiyar heyetleri seçimlerinin diğer seçimlerden evvel yapılması prensipi kabul edilmiştir. Esaslar bu şekilde tesbit edildikten sonra maddelerin müzakeresine geçilmiş ve Hükümetin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

İçişleri Komisyonunun ek 2 nci maddesinin A işaretli fıkrasında mükerreren yazıldığı görülen (5545 sayılı Kanuna göre teşkil edilecek) kaydı zait görüldüğünden bu kayıt tasarıdan kaldırılmıştır.

Aynı maddenin B işaretli bendindeki (seçmen sayısı ne olursa olsun) sözlerinden sonra gelen (her köyde) kelimesi kaldırılarak yerine (muhtarlıkta) kelimesinin ilâvesi tereddüdün izalesi bakımından muvafık görülerek bu kayıt fıkraya eklenmiştir.

Aynı maddenin D işaretli bendinin tatbikatta vukuu melhuz tereddütlerin izalesi için komisyonca (seçmenler biri muhtar, diğeri ihtiyar meclisi üyeleri için olmak üzere oy sandığına ayrı ayrı zarflar içinde iki oy pusulası atarlar. Bu zarfların üzerine muhtar veya ihtiyar meclisi seçiminden hangisine taallük ettiği önceden ilce seçim kurulunca işaretlenir. Bu işaretleri ihtiva etmeyen zarflar açılmaksızın saklanır ve keyfiyet bir tutanakla tesbit edilir) şeklinde değiştirilmiştir.

Hükümetin ek 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

2 nci madde İçişleri Komisyonunun kabul ettiği şekilde aynen kabul edilmiştir.

Hükümet tasarısındaki 3 ncü maddeye Komisyonumuzca 442 sayılı Köy Kanununun 41 nci maddesinin (Kaymakamın seçim için köy derneğini toplamasına) mütaallik hükmün mülga olduğuna dair bir kayıt ilâvesi Komisyonumuzca uygun görülerek maddeye bu şekilde bir fıkra ilâve olunmuştur.

İçişleri Komisyonunun tasarıya eklediği (Bu seçim dönemine munhasır olmak üzere köy muhtar ve ihtiyar meclisleri seçiminin Ağus-

tos ayında yapılması) hakkındaki geçici maddedeki esas Komisyonumuzca da çoğunlukla aynen kabul edilmiştir. Ancak şehir ve kasabalarda mahalle ihtiyar heyetleri seçimini idare edecek olan ilce seçim kurullarının köy muhtar ve ihtiyar meclisi seçimlerini de idare etmelerinin 4541 sayılı Kanuna bâzı maddeler eklenmesine dair olan kanunla kabul edilmiş olması hasebiyle maddenin son kısmındaki (Bu seçimler mahalle ve ihtiyar heyetleri seçimini idare edecek olan ilce seçim kurullarınca idare edilir) fıkrası zait görüldüğünden maddeden çıkarılmıştır.

İvedilik ve yeğlikle görüşülmesinin Yüksek Kamutayın tasvibine sunulması ricasiyle Yüksek Başkanlığa arz olunur.

Adalet Komisyonu

Başkanı	Sözcü
<i>O. T. İltekin</i>	<i>M. Erkuyumcu</i>
Kâtip	Ankara
<i>S. S. Nasuhoğlu</i>	<i>O. Ş. Çiçekdağ</i>
Ankara	Çarum
<i>T. V. Öz</i>	<i>H. Ortakçoğlu</i>
İstanbul	Konya
<i>A. Moshos</i>	<i>M. Obuz</i>
	<i>C. Öncel</i>
Geçici maddenin müddete ait kısmına muhalifiz	
Balıkesir	Gaziantep
<i>V. Asena</i>	<i>G. Kmoğlu</i>
Tokad	<i>M. Erener</i>
<i>A. Gürkan.</i>	Yozgad
	<i>N. Ü. Alcala</i>

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

442 sayılı Köy Kanununa bâzı maddeler eklenmesine ve 46 ncı maddesinin değiştirilmesine ve bu kanunun bâzı maddelerinin kaldırılmasına dair Kanun tasarısı

MADDE 1. — 442 sayılı Köy Kanununa aşağıdaki maddeler eklenmiştir-

Ek madde 1. — Köy muhtarının ve ihtiyar meclisi üyelerinin günleri bittiğinde yeni seçimi yaptırmaya ve idare etmeye ve oy gününü belirtmeye, 5545 sayılı Milletvekilleri Seçimi Kanunu gereğince teşkil edilecek olan ilçe seçim kurulları görevlidir.

Köy muhtarının ve ihtiyar meclisi üyelerinin döneminden önce her hangi bir sebeple inhilâli veya ihtiyar meclisi üye sayısının her hangi bir sebeple yedekten getirilmesinden sonra dahi ikiden aşağı düşmesi hallerinde yukarıki fıkraya göre işlem yapılır.

Ek madde 2. — Köy Kanunundaki seçme ve seçilme niteliklerine ait hükümler saklı kalmak üzere köy seçmen kütükleri, seçim propagandası, muafiyet, sandık kurulu, oy verme gününe mahsus tedbirler, oy verme neticeleri, ceza hükümleri ve kovuşturma usul ve şekilleri konularında 5545 sayılı Milletvekilleri Seçimi Kanununun 2, 3 (İkinci bölüm hariç), 4, 5 ve 6 ncı kısımlarında yazılı hükümler (Seçimin yapılacağı köyün sınırlarıyla mukayyet olmak şartıyla) kıyas yolu ile uygulanır. Ancak :

A) Sandık kurullarının teşekkülüne, işlemlerine ve kararlarına karşı yapılacak itirazlar ilçe seçim kurulu tarafından 5545 sayılı Milletvekilleri Seçimi Kanunundaki esaslar dairesinde tetkik edilerek kesin ve nihai karara bağlanır.

Seçim tutanaklarının verilmesi sandık kurullarına aittir. Bu işlemlere karşı itirazlar 5545 sayılı Kanuna göre teşkil edilecek ilçe seçim

İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

442 sayılı Köy Kanununa bâzı maddeler eklenmesine ve 46 ncı maddesinin değiştirilmesine ve bu kanunun bâzı maddelerinin kaldırılmasına dair Kanun tasarısı

MADDE 1. — Hükümetin birinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Ek madde 1. — Köy muhtarlarının ve ihtiyar meclisi üyelerinin seçimi her dört senede bir Şubat ayının ilk pazarına raslıyan günde yapılır.

5545 sayılı Milletvekilleri Seçimi Kanununa göre kurulacak olan ilçe seçim kurulları köy muhtar ve ihtiyar meclisleri seçimini yaptırmak ve seçim işlerini tanzim ve idare etmekle görevlidirler.

Seçim döneminin sona ermesinden önce köy muhtarının her hangi bir sebeple inhilâli veya ihtiyar meclisinin boşanan üyeliklerine yedeklerin getirilmesinden sonra dahi meclis üye sayısının ikiden aşağı düşmesi hallerinde muhtarın yenilenmesi veya noksan üyeliklerin yedeklerle birlikte tamamlanması için ilgili ilçe seçim kurulu oy verme gününü en az on beş gün önce belirtir ve ilân eder.

Muhtarlığın inhilâlinde birinci üyenin ve üyeliklerin inhilâlinde ise muhtarın bağlı oldukları ilçe seçim kuruluna keyfiyeti bir hafta içerisinde yazı ile bildirmeleri mecburidir.

Ek madde 2. — Köy Kanunundaki seçme ve seçilme niteliklerine ait hükümler saklı kalmak üzere köy seçmen kütükleri, seçim propagandası, muafiyet, sandık kurulu, oy verme gününe mahsus tedbirler, oy verme neticeleri, ceza hükümleri ve kovuşturma usul ve şekilleri konularında 5545 sayılı Milletvekilleri Seçimi Kanununun 2, 3 (ikinci bölüm hariç), 4, 5 ve 6 ncı kısımlarında yazılı hükümler (seçimin yapılacağı köyün sınırlarıyla mukayyet olmak şartıyla) kıyas yolu ile uygulanır. Ancak :

A) Sandık kurullarının teşekkülüne, işlemlerine ve kararlarına karşı yapılacak itirazlar ilçe seçim kurulu tarafından 5545 sayılı Milletvekilleri Seçimi Kanunundaki esaslar dairesinde tetkik edilerek kesin ve nihai karara bağlanır.

Seçim tutanaklarının verilmesi sandık kurullarına aittir. Bu işlemlere karşı itirazlar 5545 sayılı Kanuna göre teşkil edilecek ilçe seçim kurullarınca kesin ve nihai karara bağlanır.

ADALET KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

442 sayılı Köy Kanununa bazı maddeler eklenmesine ve 46 ncı maddenin değiştirilmesine ve bu kanunun bazı maddelerinin kaldırılmasına dair Kanun tasarısı

MADDE 1. — Hükümetin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Ek madde 1. — İçişleri Komisyonunun birinci ek maddesi aynen kabul edilmiştir.

Ek madde 2. — Köy Kanunundaki seçme ve seçilme niteliklerine ait hükümler saklı kalmak üzere köy seçmen kütükleri, seçim propagandası, muafiyet, sandık kurulu, oy verme gününe mahsus tedbirler, oy verme neticeleri, ceza hükümleri ve kovuşturma usul ve şekilleri konularında 5545 sayılı Milletvekilleri Seçimi Kanununun 2, 3 (2 nci bölüm hariç), 4, 5 ve 6 ncı kısımlarında yazılı hükümler (seçimin yapılacağı köyün sınırlarıyla mukayyet olmak şartıyla) kıyas yolu ile uygulanır. Ancak:

A) Sandık kurullarının teşekkülüne, işlemlerine ve kararlarına karşı yapılacak itirazlar ilçe seçim kurulu tarafından 5545 sayılı Milletvekilleri Seçimi Kanunundaki esaslar dairesinde tetkik edilerek kesin ve nihai karara bağlanır.

Seçim tutanaklarının verilmesi sandık kurullarına aittir. Bu işlemlere karşı itirazlar ilçe seçim kurullarınca kesin ve nihai karara bağlanır.

B) Seçmen sayısı ne olursa olsun muhtar-

Hü.

kurullarınca kesin ve nihai karara bağlanır.

B) Seçmen sayısı ne olursa olsun her köyde bir oy sandığı bulunur. Köylerdeki sandık kurulu başkan ve üyelerinin, kesin bir zaruret olmadıkça, seçimin yapılacağı köy seçmenlerinden olmaları şarttır.

C) Köy seçimlerinde seçmen kartı, seçmen listesi ve yardımcı cetvel düzenlenmesi mecburiyeti yoktur.

Ek madde 3. — Seçim giderleri ilgili il özel idare bütçesinden ödenir. Bu maksadı temin için il bütçelerine konacak ödenekler 5545 sayılı Milletvekilleri Seçimi Kanununun 166 ve 167 nci maddelerine göre harcanır. Ancak seçim kurulu başkan ve üyeleri ile seçim üyeleri için görevlendirilecekler verilecek zaruri masraf karşılığı ücret ve gündelikler Adalet Bakanlığınca tesbit olunur.

Bu kanunun uygulanmasında gerekli bütün basılı kâğıtlar Adalet ve İçişleri Bakanlıklarınca müştereken hazırlanacak örneklere göre ilgili özel idarelere temin olunur.

MADDE 2. — 442 sayılı Köy Kanununun 46 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 46. — Mecburi işleri gördürmeyen ve toplanması isteğe bağlı olmayan paraları toplamayan ve toplattırmayan köy muhtarı ve ihtiyar meclisi üyelerine köyün bağlı bulunduğu idare kurulunca 10 liradan 50 liraya kadar para cezası hükmolunur. Bu ceza maliyece Tahsili Emval Kanununa tevfikân tahsil ve köy sandığına teslim olunur.

MADDE 3. — 442 sayılı Köy Kanununun 26, 27, 29, 31, 32 nci maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

İçiş. K.

B) Seçmen sayısı ne olursa olsun her köyde bir oy sandığı bulunur. Köylerdeki sandık kurulu başkan ve üyelerinin, kesin bir zaruret olmadıkça, seçimin yapılacağı köy seçmenlerinden olmaları şarttır.

C) Köy seçimlerinde seçmen kartı, seçmen listesi ve yardımcı cetvel düzenlenmesi mecburiyeti yoktur.

D) Seçmenler biri muhtar, diğeri ihtiyar meclisi üyeleri için olmak üzere oy sandığına ayrı ayrı zarflar içinde iki oy puslası atarlar. Oy puslalarının başına, puslanın muhtar veya ihtiyar meclisi seçimine taallük ettiği yazılır. Bu kaydı ihtiva etmeyen oy puslaları hükümsüzdür.

Ek madde 3. — Hükümetin ek 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 46. — Hükümetin 46 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Ad. K.

lıkta bir oy sandığı bulunur. köylerdeki sandık kurulu başkan ve üyelerinin, kesin bir zaruret olmadıkça, seçimin yapılacağı köy seçmenlerinden olmaları şarttır.

C) Köy seçimlerinde seçmen kartı, seçmen listesi ve yardımcı cetvel düzenlenmesi mecburiyeti yoktur.

D) Seçmenler biri muhtar, diğeri ihtiyar meclisi üyeleri için olmak üzere oy sandığına ayrı ayrı zarflar içinde iki oy pusuları atarlar. Bu zarfların üzerine muhtar veya ihtiyar meclisi seçiminden hangisine taallük ettiği önceden ilce seçim kurulunca işaretlenir. Bu işaretleri ihtiva etmiyen zarflar açılmaksızın saklanır ve keyfiyet bir tutanakla tesbit edilir.

Ek madde 3. — Hükümetin 3 ncü ek maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — 442 sayılı Köy Kanununun 26, 27, 29, 31 ve 32 nci maddeleri ile 41 nci maddesinin (kaymakamın seçim için köy derneğini toplamasına) dair olan hükmü yürürlükten kaldırılmıştır.

Hü.

İçiş. K.

MADDE 4. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan <i>A. Menderes</i>	Devlet Bakanı Başbakan Yardımcısı <i>S. Ağaoğlu</i>
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı <i>H. Özyörük</i>
Millî Savunma Bakanı <i>Refik Ş. İnce</i>	İçişleri Bakanı <i>R. Nasuhioğlu</i>
Dışişleri Bakanı <i>F. Köprülü</i>	Maliye Bakanı <i>H. Ayan</i>
Millî Eğitim Bakanı <i>A. Başaran</i>	Bayındırlık Bakanı <i>F. Belen</i>
Ekö. ve Ticaret Bakanı <i>Z. H. Velibeşe</i>	Sa. ve So. Y. Bakanı <i>Dr. R. Belger</i>
G. ve Tekel Bakanı <i>N. Özsan</i>	Tarım Bakanı <i>N. İyriboz</i>
Ulaştırma Bakanı <i>T. İleri</i>	Çalışma Bakanı <i>H. Polatkan</i>
	İşletmeler Bakanı <i>M. Ete</i>

GEÇİCİ MADDE — Bu seçim dönemine munhasır olmak üzere köy muhtar ve ihtiyar meclisi seçimleri Ağustos 1950 ayının ilk pazar günü yapılır. Seçim işlerine ait süreler buna göre düzenlenir. Muhtar ve ihtiyar meclisinin kanuni süresi 1955 yılının Şubat ayı sonuna kadar devam eder. Bu seçimler mahalle ihtiyar heyetleri seçimini idare edecek olan ilçe seçim kurullarınca idare edilir.

MADDE 4. — Hükümetin bu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Hükümetin bu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Ad. K.

GEÇİCİ MADDE — Bu seçim dönemine munhasır olmak üzere köy muhtar ve ihtiyar meclisi seçimleri Ağustos 1950 ayının ilk Pazar günü yapılır. Seçim işlerine ait süreler buna göre düzenlenir. Muhtar ve ihtiyar meclisinin kanuni süresi 1955 yılının Şubat ayı sonuna kadar devam eder.

MADDE 4. — Hükümetin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Hükümetin 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

